

BIBLIOTEKSPLAN

2023-2026

HÖGANÄS
KOMMUN

INLEDNING – VISION OCH MÅL

Folkbiblioteken är en lagstadgad verksamhet och en central del i ett demokratiskt och hållbart samhälle. Det allmänna biblioteksväsendet ska bidra till det demokratiska samhällets utveckling genom kunskapsförmedling samt ge stöd för fri åsiktsbildning. Enligt bibliotekslagen (SFS 2013:801) ska biblioteken främja litteraturens ställning och intresset för utbildning, forskning och kulturell verksamhet. Biblioteket ska vara tillgängligt för alla. Biblioteksverksamheten ska vara i framkant och utvecklas i takt med användarnas och samhällets behov.

Bibliotekslagen slår fast att samtliga kommuner ska ha en politiskt antagen biblioteksplan för sin verksamhet. En biblioteksplan anger mål och utvecklingsområden för biblioteksverksamheten i kommunen. Biblioteksplanen ska ses som ett policydokument som anger färdriktningen för kommunens samtliga bibliotek. Genom en tydlig och väl utarbetad biblioteksplan kan biblioteken i Höganäs ses som en självklar resurs för det livslånga lärandet samtidigt som de kan vara en mötesplats för alla generationer.

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar samt de prioriterade grupperna, personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska. Biblioteken ska enligt lagen främja språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån behov och förutsättningar.

Enligt bibliotekslagen ska bibliotekens utbud av medier och tjänster präglas av allsidighet och kvalitet. Vidare ska biblioteken verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskaphämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Skolbibliotekens biblioteksplan är en egen del av biblioteksplanen och presenteras separat under rubriken ”Skolbiblioteksplan”.

VISION

Höganäs kommuns ledord koncerntanke och kommunikation ska genomsyra biblioteksverksamheten genom samarbeten, delaktighet och utåtriktat arbete. Biblioteksverksamheten är en del av Höganäs vision 2025 då vi ska nå befolkningsmålet på 30 000 invånare. Höganäs vision är uppbyggd av flera byggstenar: full fart inom och till Höganäs, internationell kunskapskraft, upplevelsemotor, växande småstadscharm och ett långsiktigt hållbart Höganäs.

Det nya biblioteket som ska stå klart 2024 ska bidra till en livligare stadskärna. Biblioteket som mötesplats stärker samhällsgemenskapen. Möjligheten till möten mellan invånare är en viktig faktor i ett socialt hållbart samhälle. Det nya biblioteket

STYRDOKUMENT

Internationella

IFLAs etiska regler för bibliotekarier och andra informationsspecialister/
biblioteksmanifest

Agenda 2030

Nationella

Bibliotekslagen (SFS 2013:801)

Barnkonventionen

Nationell digitaliseringsstrategi
för skolväsendet.

Utbildningsdepartementet. Bilaga
till regeringsbeslut I:1, 2017-10-
19.

Skollagen (2 kap 35-36 §§
2010:800)

SKOLFS 2010:37, prop.
2009/2010:165

Regionala och lokala

Region Skånes biblioteksplan
(2022-2025)

Familjen Helsingborgs
biblioteksplan

Höganäs kommuns vision och
ledord.

ska arbetas fram i nära dialog med våra invånare genom samtal och delaktighet. Det ska utformas så att det är tillgängligt för alla med en inkluderande miljö med möjlighet till både lugn och ro och deltagande i aktiviteter. Det nya biblioteket ska ge invånarna möjlighet till delaktighet genom att tillhandahålla digitala verktyg, kreativa verkstäder och en bra studiemiljö.

Det nya biblioteket ska bli invånarnas stolthet men också locka till besök för människor utanför kommunen. Ledorden för framtidens bibliotek är mod, innovation inkluderande, värme, framtid och hållbarhet.

MÅL

Biblioteket ska

- förmedla litteratur som präglas av kvalitet och allsidighet, med användarnas behov i centrum.
- erbjuda litteratur i alla förekommande medieformat för olika typer av läsförmåga.
- uppmuntra och verka för läsfrämjande insatser.
- erbjuda samlingar och tjänster som inte är föremål för någon form av ideologisk, politisk eller religiös censur eller för kommersiella påtryckningar.
- tillhandahålla adekvata informationstjänster.
- vara öppet och tillgängligt för alla användare.
- beakta barnkonventionen i alla beslut som berör barn och unga.
- ligga i framkant när det gäller tekniska lösningar genom att till exempel erbjuda ett modernt bibliotekssystem och meröppna bibliotek med självbetjäningssystem.
- prioritera några av målen i Agenda 2030 och arbeta aktivt med dessa.
- vara en resurs för såväl självstudier som formell utbildning på alla nivåer.
- vara en plats för möten, återhämtning och kulturella upplevelser.
- samverka med andra kommunala verksamheter, civilsamhället och näringslivet.
- synliggöra och förmedla lokalhistoria.
- vara en attraktiv arbetsplats med engagerad och kompetent personal som utvecklar verksamheten genom omvärldsbevakning och delaktighet.

ORGANISATION OCH VERKSAMHET

För att underlätta läsningen av biblioteksplanen definieras följande begrepp:

Folkbibliotek är bibliotek som alla har tillgång till.

Höganäs bibliotek är alla folkbibliotek i Höganäs kommun.

Skolbibliotek är biblioteken på grundskolorna och på Kullagymnasiet.

Integrerat bibliotek är folkbibliotek som även är skolbibliotek.

Meröppet bibliotek är bibliotek som användare har tillgång till utanför bemannade öppettider.

I Höganäs kommun finns sex folkbibliotek.

Höganäs	Folkbibliotek	
Jonstorp	Integrerat folk- och skolbibliotek	Meröppet bibliotek
Lerberget	Integrerat folk- och skolbibliotek	Meröppet bibliotek
Nyhamnsläge	Integrerat folk- och skolbibliotek	
Viken	Folkbibliotek	Meröppet bibliotek
Vikensskolan	Integrerat folk- och skolbibliotek	Meröppet bibliotek

FOLKBIBLIOTEKEN

Biblioteken är levande mötesplatser och de mest besökta av samhällets kulturinstitutioner. Alla är välkomna till biblioteket och biblioteket har en nyckelroll i samhället som en trygg plats för gränsöverskridande möten. Biblioteken ska erbjuda ett aktuellt, brett och kvalitativt bestånd av litteratur i såväl fysisk som digital form. Biblioteket ska även erbjuda en varierad och mångsidig programverksamhet genom olika aktiviteter för att nå alla målgrupper.

I en tid av förändrade informationsvanor och snabb utveckling är det en utmaning att stå för både kontinuitet och förändring. Dagens samhälle kräver kunskap i att hantera digitala tjänster och biblioteken har en viktig uppgift i att ge vägledning och tillhandahålla olika digitala verktyg. Ett stort informationsflöde ökar behovet av samtal kring källkritik och tillförlitlig samhällsinformation.

Region Skånes biblioteksplan (2022-2025) har som intention att ”Stärka Skåne som en hållbar och innovativ biblioteksregion för alla invånare genom hela livet”. När det gäller kulturfrågor vill regionen främja folkbibliotekens samverkan med andra aktörer och institutioner, utforskande av nya metoder och digitala format för att nå ut samt vidareutveckla biblioteken som platser för skapande, skrivande och berättande. Med utgångspunkt i Agenda 2030 vill Region Skåne lyfta bibliotekens roll när det gäller att åstadkomma miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Bibliotekens betydelse för hälsofrämjande ska lyftas och vidareutvecklas och visa på sambandet mellan kultur och hälsa.

Höganäs bibliotek är en del av samarbetet Familjen Helsingborg där elva kommuner i nordvästra Skåne samverkar för att ge användarna ett stort och brett medieutbud via den gemensamma bibliotekskatalogen samt att i samarbete utveckla servicen gentemot användarna. I biblioteksplanen för Familjen Helsingborg är gemensam omvärldsbevakning och kompetensutveckling viktiga delar. Biblioteken inom samarbetet ska verka för utveckling av det digitala biblioteket. I planen betonas även att bibliotekens arbete ska bygga på invånarinvolvering. Biblioteksplanen för Bibliotek Familjen Helsingborg är med som bilaga i Höganäs kommuns biblioteksplan.

UPPFÖLJNINGSBARA MÅL FÖR FOLKBIBLIOTEKSVERSAMHETERNA DEMOKRATI

Enligt bibliotekslagen (2013:801) ska biblioteken verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Höganäs biblioteks utbud ska stärka invånarnas möjligheter till fri och jämlik tillgång till information samt främja dialog och debatt. Vidare ska biblioteket främja ett livslångt lärande med såväl formell som informell bildning. Biblioteket ska erbjuda samlingar och tjänster utan ideologisk, politisk eller religiös censur och stå emot kommersiella påtryckningar.

Delaktighet är en viktig aspekt av demokratibegreppet och biblioteksanvändarna ska därför ges möjlighet att medverka i och ha inflytande över verksamhetens utformning och innehåll. För att möta invånarnas önskemål och behov ska Höganäs bibliotek arbeta för att utveckla dialogen med användarna för att tillsammans skapa framtidens bibliotek.

I enlighet med IFLA:s etiska regler för bibliotekarier och andra informationsspecialister (artikel 2) som stipulerar ett främjande av delaktighet och motverkande av diskriminering, ska ingen människa som vänder sig till biblioteken i Höganäs kommun förvägras rätten till information och alla ska ges skäligen service. Höganäs bibliotek kommer bland annat att arbeta med att utbilda personalen i HBTQ+-frågor för att stärka ett bra bemötande och för att ge målgruppen ett större inflytande.

Arbetet med bibliotekets demokratiuppdrag är en viktig men resurskrävande del av bibliotekets verksamhet. Att stimulera till digital bildning och delaktighet samt att minska klyftor mellan digitala användare och icke-användare ställer stora krav på biblioteket. Kompetens och teknisk utrustning måste hållas aktuell. Det ska finnas tid och resurser för handledning och utbildning. Flera aktörer bör samverka för att tillgodose det växande behovet. En viktig del av vårt uppdrag är att förmedla kunskap om källkritik.

Uppföljningsbara mål:

- Föra dialog med personer ur bibliotekets prioriterade grupper inom ramen för projektet Bibblan & jag 2.0.
- Föra dialog med olika målgrupper angående utformandet av det nya biblioteket.
- Kontinuerlig kompetensutveckling av personal till exempel utbildning i HBTQ+-frågor.
- Kontinuerligt arbete med att stärka invånarnas digitala kompetens.
- Böcker, ljudböcker, talböcker, taktila böcker, lättläst, punktskrift, stor stil samt e-böcker ska finnas i samlingarna.

SAMHÄLLE OCH MILJÖ

Från och med 2021 är Höganäs kommun med i Glokala Sverige, vilket innebär att vi kommer att utveckla kommunens arbete med Agenda 2030 ytterligare.

Biblioteksverksamheten kan åstadkomma delaktighet kring agenda 2030 i lokalsamhället. Vissa mål och delmål i Agenda 2030 är extra relevanta för bibliotekens verksamhet. Det gäller bland annat de mål som handlar om livslångt lärande, att värna om att alla ska kunna läsa och ha tillgång till information och kommunikationsteknik, social hållbarhet och hållbar konsumtion. Folkbiblioteken kan öka medvetenheten om målen och ge invånarna verktyg att koppla dem till sina egna liv, samt underlätta för att invånarna själva ska kunna bidra till att uppfylla målen.

Bibliotekets arbete med projektet Bibblan & jag 2.0 syftar till att lägga grunden för framtidens bibliotek i Höganäs kommun, med social hållbarhet som utgångspunkt och ett reellt inflytande från bibliotekets prioriterade målgrupper. Projektets syfte och ambitioner stämmer väl överens med de utvecklingsområden som finns i den regionala biblioteksplanen.

Vid eventuella samhällskriser är biblioteket en plats som invånare söker upp för att få tillförlitlig information. Biblioteket har en plan i samarbete med kommunikationsavdelningen som säkerställer att biblioteket får den information som ska nå våra invånare.

Uppföljningsbara mål:

- Förmedla aktuell och tydlig samhällsinformation till kommuninvånarna via biblioteket.
- Utföra dialoger med prioriterade målgrupper inom projektet Bibblan & jag 2.0 för ett socialt hållbart bibliotek.
- I samarbete med olika aktörer erbjuda föreläsningar riktade till allmänheten kopplade till våra prioriterade mål i Agenda 2030.
- Fortbildning för medarbetare om bibliotekets roll vid samhällskris.

LÄSFRÄMJANDE FÖR BARN OCH UNGA

Att arbeta läsfrämjande med barn och ungdomar är en huvuduppgift för biblioteketen. Läslusten stimuleras genom bokpresentationer, författarbesök och annan programverksamhet. Folkbiblioteket ska samarbeta med BVC, förskolor, skolor och Eric Ruuths Kulturhus för att lägga grunden för det livslånga lärandet och tillsammans arbeta för att skapa läsglädje.

Uppföljningsbara mål:

- Anordnande av sagostunder, barnteater, biblioteksvisningar, bokprat samt Sommarboken och andra lovaktiviteter.
- Förmedla kunskap om barns språkutveckling till BVC-grupper.
- Utdelning av Barnens första bok samt sexårsboken.
- Samarbete med förskolor och skolor.

- Besök med bokbussen på förskolor som har svårt att ta sig till ett folkbibliotek.
- Samarbete med Eric Ruuths Kulturhus.
- Prioritera en utökad yta för barn och unga på det nya biblioteket.

LÄSFRÄMJANDE FÖR VUXNA

Läsning är en demokratisk fråga eftersom läsningen utvecklar språket och ett väl utvecklat språk ökar möjligheterna att påverka och delta i samhällsutvecklingen. Läsande ger även nöje och underhållning och bidrar till personlig utveckling. Höganäs bibliotek ska arbeta med olika typer av läsfrämjande verksamhet riktad till vuxna för att nå nya läsare och för att på detta sätt motverka den negativa trenden med minskat läsande. Det nya biblioteket ska vara en plats för inspiration och läslust.

Uppföljningsbara mål:

- Författarbesök.
- Biblioteksvisningar, bokcirklar, bokpresentationer samt Sommarboken för vuxna.
- Boktips i olika kanaler/forum.
- Uppsökande verksamhet i form av bland annat hemleverans av böcker till personer som av någon anledning inte kan ta sig till biblioteket samt ett utvecklat samarbete med kommunens äldreboenden.
- Utökade bokbussturer
- Inspirerande biblioteksmiljö som stimulerar till läsning.

STÖD FÖR UTBILDNING OCH STUDIER

Biblioteket ska stödja såväl det formella som det informella lärandet. Många besökare är vuxenstuderande, studenter på högskolenivå eller studerande som läser svenska för att komma in i det svenska samhället. Biblioteken har genom stöd till studier stor betydelse för integration och för höjd utbildningsnivå i kommunen. Fritt trådlöst nätverk ökar tillgängligheten till alla typer av information. Biblioteket ska också sträva efter att ge användarna vana att använda bibliotekets resurser.

Biblioteken ska tillhandahålla information, litteratur samt aktiviteter, till exempel språkcaféer och bokcirklar riktade till besökare med annat modersmål än svenska. Ett väl utvecklat samarbete med SFI och andra aktörer har hög prioritet.

Uppföljningsbara mål:

- Föredrag och utställningar.
- Prioritera fler studieplatser och grupprum i det nya biblioteket.
- Samarbete med SFI.
- Anordna språkcaféer och bokcirklar för nya svenskar.

TILLGÄNGLIGHET

Tillgänglighet innefattar flera aspekter som bemötande, öppettider samt litteratur och information i alla förekommande medieformat för olika typer av läsförmåga.

Bibliotekets lokaler ska vara anpassade till personer med olika funktionsnedsättningar. Med Höganäs kommuns sex folkbibliotek har ingen invånare mer än sex kilometer till ett bibliotek. Meröppna bibliotek behövs som ett komplement för att kunna möta invånarnas behov av tillgänglighet och i Höganäs kommun finns fyra.

Tillgängligheten ska även innefatta biblioteket hemifrån och kräver en väl utvecklad hemsida och bibliotekskatalog samt andra digitala tjänster.

Höganäs bibliotek är öppna och offentliga rum dit alla kan komma utan att det finns krav på ärende, medlemskap eller pengar.

Personer som av olika skäl har svårt att ta del av bibliotekets utbud ska erbjudas speciella tjänster i form av Boken kommer-verksamhet, tekniska hjälpmedel och vägledning.

Det finns en digital klyfta i samhället, en rad aspekter spelar in och ålder är en viktig omständighet. Genom att erbjuda enskilda visningar och kurser i handhavande av mobiltelefoner, surfplattor och datorer samt informationssökning-ska vi arbeta aktivt för att bidra till att minska den digitala klyftan.

Uppföljningsbara mål:

- Generösa öppettider.
- Skapa en inkluderande och tillgänglig biblioteksmiljö i nära samarbete med kommunens tillgänglighetssamordnare.
- Anordna kurser och ge handledning gällande digitala frågor.
- Anordna kulturella aktiviteter för funktionsnedsatta.
- Samarbeta med LSS och Särvox.

UTVÄRDERING

Biblioteksplanen utvärderas varje år i samband med bokslut. Kontinuerliga uppföljningar sker även på APT. Bibliotekschefen ansvarar för att uppföljningen genomförs.

SKOLBIBLIOTEKSPLAN

För att säkerställa en likvärdig tillgång till skolbibliotek samt för att främja elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens, är det viktigt att det finns en övergripande kommunal skolbiblioteksplan.

LAGRUM OCH RIKTLINJER

Skollagen (2 kap 35-36 §§ 2010:800) - elever ska ha tillgång till ett skolbibliotek.

SKOLFS 2010:37, prop. 2009/2010:165 - skolan ska stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur och se till att elevernas behov av material för utbildningen finns tillgängligt.

Bibliotekslagen (2013:801) - bibliotek ska verka för demokratiska samhällsutvecklingen och den fria åsiktsbildningen genom att erbjuda kunskapsförmedling som främjar litteraturens ställning, intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet. Bibliotek ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga, personer med funktionsnedsättningar, personer med annat modersmål än svenska samt minoritetsspråken.

Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet - det svenska skolväsendet ska vara ledande i att använda digitaliseringens möjligheter på bästa sätt för att uppnå en hög digital kompetens hos barn och elever och för att främja kunskapsutvecklingen och likvärdigheten.

ANSVAR OCH ORGANISATION

Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Det är rektors ansvar att skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

Rektors uppgift är att se till att skolbibliotekets verksamhet organiseras så att det finns en lokal som gör det möjligt att använda skolbiblioteket i skolans alla ämnen, att den är en del av skolans verksamhet och att den möter alla elevers behov av språk- och kunskapsutveckling. Rektorn ska också se till att det finns förutsättningar för bibliotekets personal och övrig pedagogisk personal att samarbeta.

Alla kommunala grundskolor samt gymnasiet i Höganäs kommun har tillgång till skolbibliotek. Bruksskolan, Tornlyckeskolan och Kullagymnasiet har var sitt skolbibliotek. På Jonstorpsskolan, Lerbergsskolan, Nyhamnsskolan och Vikensskolan finns skolbibliotek integrerat med folkbiblioteket. På dessa skolor samverkar kultur- och fritidsförvaltningen med skolans rektor.

Det finns ett kommunövergripande nätverk för skolbibliotekspersonal där man regelbundet träffas för samarbete och utbyte av erfarenheter.

SYFTE

Skolbibliotekets verksamhet ska på ett likvärdigt sätt vara en integrerad del av skolans undervisning och främjar elevernas lärande och utveckling.

Skolbiblioteket ska främja elevernas läsförmåga och läsintresse.

Skolbiblioteket ska främja elevernas medie- och informationskunnighet samt förmåga att vara källkritiska.

MÅL

- Varje skola har en egen skolbiblioteksplan som beskriver skolbibliotekets verksamhet. Planen ska utformas efter ovanstående syfte och anpassas efter respektive skolas behov och förutsättningar.
- Varje skola har en MIK-plan som beskriver hur skolbibliotekarie och lärare samverkar för att främja elevernas medie- och informationskunnighet samt förmåga att vara källkritiska.
- Alla skolbibliotek är med i det gemensamma bibliotekssystemet Quria.

UTVÄRDERING OCH UPPFÖLJNING AV MÅL

- Rektor ansvarar för att det finns en skolbiblioteksplan och en MIK-plan på skolan.
- Rektor ansvarar för att skolbiblioteksplanen och MIK-planen utvärderas och vid behov revideras vid varje läsårsslut.
- För att säkerställa likvärdighet och samsyn på kommunens skolbibliotek görs en årlig uppföljning i skolbibliotekarienetverket.

BILAGA

GEMENSAM BIBLIOTEKSPLAN FÖR BIBLIOTEK FAMILJEN HELSINGBORG

Bibliotek Familjen Helsingborg ska gemensamt utveckla ett samarbete som ger styrka och energi till såväl daglig verksamhet som till det övergripande strategiska utvecklingsarbetet. Ett väl utvecklat samarbete ger verksamheterna en möjlighet till framkantsplacering när det gäller bibliotekens framtida funktion och därmed en möjlighet att även fungera som inspirationskälla för andra.

Bibliotek Familjen Helsingborg skapar framtidens bibliotek och är medspelare i samhällsutvecklingen. Viktiga dimensioner bevaras samtidigt som utrymme ges för nya influenser, det positiva varumärket hålls vitalt och nya funktioner etableras.

Bibliotek Familjen Helsingborg ska utarbeta former för att

- I samverkan med civilsamhälle och näringsliv utveckla innovativa obeprövade lösningar för nya biblioteksarenor.
- Stärka biblioteket som mötesplats till att motsvara samtidens behov av mångfunktionell plats.
- Utveckla det digitala biblioteket med den gemensamma webbsidan som främsta verktyg.
- Optimera resursanvändningen för medieförsörjning gällande såväl digitalt som tryckt material.
- Förmedla det skrivna ordet via konstnärliga uttrycksformer och digitala lösningar.
- Nyttja kraften i den neutrala plats som biblioteket utgör och medvetet använda medie-, teknik- och evenemangsutbud som verktyg för integration och lika villkor.
- Kompetensutveckla i linje med det strategiska och visionära arbete som pågår.
- Omvärldsbevaka skeenden inom informations- och biblioteksområdet.